

zhaja razen nedelj in praznikov
vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani,
Franciškaška ulica št. 6, 1. nadstr.,
Učiteljska tiskarna.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Reklamacije
za list so poštne proste.

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke

Naročnina po pošti z dostavljanjem
na dom za celo leto K 30.—, za pol
leta K 15.—, za četrt leta K 7.50, za
mesec K 2.50. Za Nemčijo celo leto
K 33.60, za ostalo tujino in Ameriko
K 42.—. Posamezne številke po 10 v.

Inserati: Enostopna pelit vrstica 30 v;
pogojem prostor 50 v; razglasi in po-
slano vrstica po 60 v; večkratni ob-
javi po dogovoru primeren popust.

Stev. 21.

V Ljubljani, petek dne 25. januarja 1918.

Leto II.

Dr. Adler o stavki.

Na torkovi seji poslanske zbornice je govo-
ril sodrug dr. Adler o stavki in izjavil:

Popolnoma umevno je, da se kaže v tem
času, ki je šele prvo poglavje daljše
dobe nepreglednih preobratov
precejšnje razburjenje tudi v tej dvorani. Mi vsi
obsojamo izgrede vojne pri nas in izven nas. Ni-
kakor ne odobrujemo dogodkov, ki so v zvezi
z okupacijo Poljske. Nasprotno! Zgražamo se
nad njimi. Kljub temu sem zelo zadovoljen in go-
tovo je zadovoljena tudi večina izmed nas
s tem, da ni Poljska več pozorišče ruskih zlo-
čestih dejanj.

Habermaun: Pruskih!
Dr. Adler: Ti so umilivi. Počakajte, da
pride mir, potem prenehajo! Ne prihaja mi na
misel, da bi zagovarjal le z eno besedo ali da
bi opravičeval stvari, ki so se zgodile v vsej
vojni, ne le na severu, temveč tudi na jugu, ali
da bi branil prevzetnost soldateske. Tudi be-
sede, izgovorjene pri posvetovalni mizi v Bre-
stu Litovskem z vojaško kretajo, smatramo za
motenje miru in zelo obžalujemo, da ni imel no-
ben avstrijski državnik toliko prisotnosti duha,
da bi takoj oslabil te besede.

Reiz es: To se lahko še danes zgodi!
Dr. Adler: Prosim, oskrbite to Vi! (Ve-
selost.) Prav obžalujemo, da se to ni zgodilo tak-
oj in na onem mestu. Toda ko je postal posla-
nec Klofac tako izredno oster in je izjavil, da to
ni ton, s kakršnim se sklepajo pogodbe, kompro-
misi in mir — popolnoma prav ima s to ugotov-
itvijo — tedaj sem si mislil, da naj bi se zave-
dali gospodje tega tudi pri pogajanjih, ki so po-
trebna pri nas in da bi včasih ubrali take tone,
ki so po njihovih besedah najbolj primerni, da
se sklene mir. (Pritrjevanje.) Vedno mi tako, ne
pri Nemcih, ne pri Slovanih. Metoda generala
Hoffmanna ni prava, a tudi civiliste imamo, ki
rožljajo s sabljo. Samo mir, ta splošna želja
vseh narodov, napravi lahko temu konec. Prej
tudi ne nastopi tako stanje živcev, da bi se
lahko razumno govorilo. Imamo

veliko gibanje

v lastni deželi, na katero nismo bili pripravljeni
v tem zmislu, da nastopi ravno sedaj. Toda roko
na srce, ali se niste vsi čutili, da ni prišlo to gi-
banje že davno prej? Ali nismo občudovali vsi
železno disciplino, potrpežljivost delavstva, ki
se je tako dolgo premovalo? V časopisu čita-
mo na eni strani, da se je uklonila vlada dik-
tatu socialnih demokratov, a na drugi strani:
kaj hočejo smešni socialni demokrati? Oni so
vendar prevarani, prav ničesar niso dosegli. In
če le mogoče, v enih in istih listih oboje na isti
strani. Eno kakor drugo je demagogična laž in
potvara. Stvar je enostavno ta, da je gibanje
ljudstva, ki je bilo latentno, bilo masam v krvi,
da je to gibanje v razmerah popolnoma uteme-
ljeno, da je končno izbruhnilo in da smo se mi,
ki smo poklicani, da izčrpamo iz vsakega gi-
banja to, kar je mogoče doseči v vsakem mo-
mentu, pogajali z vlado o tem, katere posledice
se lahko črpajo iz tega gibanja danes, sedaj, za
naš bodoči državni in socialni ustroj. Kar se
godi sedaj, to nikakor

ni konec razvoja v Avstriji.

Kdor je menil, da izide Avstrija iz vojne
takšna, kakršna je vstopila vanjo, ta se je motil
in dvakrat zmotil vsled dejstva ruske revolucije,
ker narod Avstrije niso voljni prenašati
sramote, da žive v najbolj nazadnjaški državi.
Prav nobenega veselja nimamo, da bi stopili na
mesto caristične Rusije. (Živahno odobravanje
pri socialnih demokratih.) Konsekvence iz sve-
tovnih dogodkov se bodo izvajale korak za ko-
rakom, vsak ob svojem času. Gospodje od vla-
de mislijo, da je v interesu miru in reda, če to
priznavajo. Saj je to dovolj malo in med neza-
dovolnejši smo mi sami in lahko rečem, da sem
jaz največji nezadovoljnejši. Ali prav nobenega
interesa nimamo na tem, da bi napravili za
predmet prizkušnje moči silo delavstva, telesa
naših mož in žen. To bi slo preko naše odgovor-
nosti in mi storimo le, kar lahko zagovarjamo.
Ce so mase z nami nezadovoljne, tedaj nam
naj izroče več oblasti, potem bomo izvajali tudi
konsekvence iz tega. Toda toliko je gotovo, da
je začetek storjen, skromen, še boječ začetek
istinite demokratizacije temeljev našega poli-
tičnega in državnega življenja najprej glede ob-
čin. Gospodje z nemške strani pravijo, da smo
jih izdali, Čehi pravijo, da smo jih izdali: to obo-
jestransko izprijčevalo dokazuje, da smo na prav-
nem potu. Ustvarjen je temelj za prenovitev ob-
činske volilne pravice in s tem za občinsko
upravo. Za demokratizacijo občinske uprave je
ustvarjen predpogoj. Trudili smo se, da izločimo
iz tega vprašanja vse, kar bi moglo nacionalno
količkaj odločevati. Napravite to pozneje in mi
bomo z vami. Drugo je bilo, da se je izločila
diktatura sablje.

Ko ne bodo obrati nič več militarizirani, še
ne bomo živeli v rdeči republiki, še ne bo od-
pravljen militarizem, toda zadovoljni smo s tem
prvim korakom, ki ga je napravila vojaška dik-
tatura nazaj. Za vas je morda to manj važno,
toda z nas je to resna in pomembna stvar, za
nas in za naše neposredne prijatelje, za ljudi, s
katerimi živimo, kajti na tisoče in tisoče teh
ljudi živi v teh razmerah.

Tretje vprašanje je bilo ono o kruhu. Tukaj
smo dosegli najmanj, doseči tudi ni bilo mogoče
več. Gospod minister za prehrano ne izgleda
tako, kakor da bi bil sam dobro prehranjen. (Ve-
selost.) Na tem polju ni mogoče mnogo napra-
viti. Ugodili so naši zahtevi, da bodo postopali
odslej z agrarci, s samoprehranjevalci, to so
oni, ki so sodaj prehranjeni (veselost), prav tako
kakor z drugimi. Upajmo, da bo imela država
toliko odločnosti, da bo vzela živila tam, kjer se
jih še dobi. Morda izpregovorite tudi še z Ogr-
sko kako besedo. To je vaša stvar. S samopre-
hranjevalci ne mislimo le kmetov. Saj imamo
ljudi, ki razpolagajo še z večjimi zemljišči, in o
teh lahko mislimo, da so se temeljito preskrbeli.

Mir.

Najvažnejši predpogoj za naš razvoj pa je
danes vprašanje miru. Vemo, da moramo pogin-
iti, ako ne dobimo miru. Nočem ničesar olepše-
vati, a tudi ne pretiravati. Doslje so vzdržale
naše mase, naše ženstvo z občudovanjem vredno
potrpežljivostjo. Moj prijatelj Trocki — ali če
hočete, moj sovražnik Trocki — je odgovoril
generalu Hoffmannu prav dobro: Gospod ge-
neral, ne izvajajte konsekvenc iz vojaškega po-
lozaja, tudi mi ne izvajamo konsekvenc iz polo-
zaja prehrane! Ali mislite, da ne ve, kakšno je
pri nas, zaradi cenzure? Cenzura je zelo demo-
kratična naprava. (Veselost.) Saj še celo cesarju
Karlu cenzurira ali celo pridržuje pisma profes-
orja Försterja! Ali tega le ne more zabraniti,
da bi ne vedel tudi Trocki, kakšno je pri nas:
takšno, da se bog usmili, da živimo z rok v usta,
pri čemur je žalostno le to, da v roki ni veliko.
Ne izdajamo sovražniku prav nobene tajnosti, če
priznavamo, da je za nas

mir življenskega interesa.

S tem, da je postal klic po miru tako živ,
ne omejujemo grofa Czernina. Kajti zahtevali
nismo več nego to, kar je bil izgovoril že sam
ponovno v govorih, ki smo jih odobraval in ob-
čudovali. Toda če zahtevajo od nas, da vzdr-
žimo, tedaj zahtevamo tudi mi, da vzdrže grof
Czernin in njegova vlada. Ne zahtevamo, da bi
prelonila Avstrija z Nemčijo, ali še celo to, da bi
se podala Nemčija naenkrat pod vodstvo Av-
strije. Tako nespametni nismo. Mi bi tudi ne iz-
pregovorili besed o Trstu in Strassburgu. Nam
se ni zdelo praktično. Toda če pravijo v Berli-
nu: za nas je Trst toliko kakor Strassburg — in
ravno Slovan ne bodo morda tako proti temu,
da se to pove, saj gotovo niso tako prepričani
o italijanskem značaju Trsta in okolice, kakor
so prepričani o tem v Trstu in Milanu — potem
se ni mogoče razburjati, če pravi grof Czernin:
meni je Strassburg toliko kakor Trst. Ni mogoče
uživati sadove zveze le enostransko. Gospodje
naj se torej omeje tudi v tem oziru, ker zahte-
vajo omejitve tudi od drugih.

Prepričani smo, da je poteklo gibanje brez
nevarnosti za naše gospodarsko življenje in za
državo. Toda svarimo pred prevelikim optimi-
zmom v smeri, da ima sedaj zopet stara Avstrija
svobodno pot. Nekaj vprašanj sem le načel. A
pogledati je treba le v dvorano in opazovati,
kako so bile sprejete besede ministrskega pred-
sednika, s katerimi se nočem istovetiti, ki pa ni-
so bile agresivne, in potem se pride do nazi-
ranja, da smo šele

pri začetku reštev.

ki so potrebne. Prepričani smo, da je Avstro-O-
grska pred tem, da doživi popoln preobrat. Na-
rodi, s katerimi živimo skupaj, niso v položaju,
da bi takli narazen, če se že ljubimo ali ne. Ta
vojna je razgalila vse korenine in bo privedla
pred svojim koncem ali po koncu do prav tem-
eljnih preureditev. Nismo hoteli vojne in smo
svarili pred njo. Sedaj ko je vojna, ko je člo-
veštvo krvavilo, ne bo mirovalo prej, preden
ne izvaja posledic iz tega svetovnega dogodka
in ne izčrpa iz nje vseh uspehov, ki so mogoči
iz te strahotne moritve. Ne pridemo do cilja,
preden ne napravimo iz monarhijske narodnostno
zvezno državo (pritrjevanje pri socialnih demo-
kratih), ne zvezo držav, ker to je napačno poj-
movanje samoodločevanja in je nemogoče v Av-
striji z ozirom na zgodovino in na zemljepisni
položaj posameznih narodov in gospodarskih
odnošajev. Zvezna država, če je poštno demo-
kratična in če jo vsi odkritosrčno žele, če je
vsakdo pripravljen, se zanjo boriti, a ne le
zmerjati, bo morala biti končno rezultat in zgo-
dovinska važnost te svetovne vojne. (Živahno
odobravanje pri socialnih demokratih.)

Politični pregled.

= Za mir in za demokratizacijo. Čehi in
Jugoslavnici pričenjajo uvidevati, da je prvi
pogoj za svobodne posameznih razredov in
narodov v Avstro-Ogrski demokratizacija. Mi
z veseljem pozdravljamo to spremembo. Več-
krat smo to stališče že naglašali in še te dni so
nas blatili meščanski listi zaradi tega nazi-
ranja. In vendar smo imeli prav. Deklaracija
je storila svojo nalogo, pravijo naši meščani in
Čehom je povedal ministrski predsednik Sei-
dler, da se izvrše reforme v državi s sodelo-
vanjem nemškega meščanstva. Kdor še ne
vidi, da vodi ta pot le k nepomembnim refor-
mam, ki bistveno ne spremenje razmer v dr-
žavi, ta mora biti pravi politični slepec. Vlada-
joče stranke, narodne in gospodarske, h kate-

rim zlasti spadajo nemške meščanske in vse
klerikalne stranke, ne žele bistvenih reform,
ker si hočejo ohraniti vpliv, ki bi ga ob bistve-
nih reformah vsaj nekaj izgubili. Imajo torej
vitalen interes. Nasprotno pa imajo vse social-
no demokratične stranke in pravi demokrati
interes le na tem, da se uveljavijo kot enako-
vreden faktor s tem, da priborje pravice širo-
kim množicam ljudstva, ki nimajo interesa na
zatiranju, marveč le na tem, da si urede med
seboj pravice življenjske razmere, torej svo-
bodo zatiranega ljudstva in narodov, kakor se
izvrši to v Rusiji. Prav zaradi tega bi bila mo-
rala biti v Avstro-Ogrski glavna zahteva de-
mokratizacija, ker vodi le demokratizem k
svobodi. To priznanje nas veseli, a zato pa
tudi energično zavrzanje vsa podla pisarenja
o zadnjem delavskem pokretu.

= Delavsko gibanje. Socialno demokratični
državni poslanec dr. Ellenbogen je v sredo od-
potoval v Berlin, da vodstvo socialne demokra-
cije pouči o stavkarskem gibanju v Avstriji. Tu-
di »Berliner Tagblatt« je zaradi objave poročil
o dogodkih v Avstriji za tri dni ustavljen.
Ustavljenje glasila »Vorwärts« je preklicano.

= Pritožbe agrarcev. Svobodna združenje
agrarcev se je v državnem zboru predvčeraj-
šnjem zbrala na sejo, v kateri je dala duška ne-
volji vseh agrarskih krogov z ozirom na obljub-
bo vlade stavkajočemu delavstvu glede zaižanja
izmere žita in moke za samopridelovalce. Spre-
jeta je bila soglasna resolucija, v kateri agrar-
ski poslanci izražajo nevoljo, da naredba glede
znižanja kvote ni bila prej predložena kompet-
entnemu odseku v presojo. Zahteva se primer-
na regulacija izmere moke za samopridelovalce
in nepridelovalce na deželi; isto tako naj osta-
nejo vsi domači in obrtni mlini. Poraba mesa v
mestih naj se znatno omeji. Vpoklic 18 do 24
letnih oproščencev gospodarske stroke — prvi
resolucija — bo pri bodoči setvi povzročil naj-
večje težave. Na vsak način morajo te zadnje
gospodarske moči biti oproščene od vojaške
službe. Ministrski predsednik in poljedelski mi-
nister, ki sta se seje udeležila, sta obljubila, da
se bodo žele agrarcev po možnosti upoštevati.

= Davek na vojne dobičke. Finančni odsek
poslanske zbornice je razpravljal v sredo o dav-
ku na vojne dobičke. Načelno zbornica poslanc-
cev svojega stališča ni izpremenila. Poslanec
Kuranda je predlagal, naj se zakon razširi tudi
na leto 1918. Pri glasovanju je bil sprejet pred-
log poročevalca dr. Steinwenderja, naj se v ce-
lom obsegu sprejme sklep gospodske zbornice.
Sprejet je bil tudi predlog, naj se zakon razširi
tudi na leto 1918.

= Gonja proti Jugoslovanom. Poslanci
Marekhi, Dobernig in tovariši so izročili mini-
strskemu predsedniku obširno interpelacijo gle-
de stališča vlade napram jugoslovanskemu gi-
banju. Interpelanti vprašajo končno: 1. Ali je mi-
nistrskemu predsedniku znana državne interese
in notranji mir ogrožajoča gonja Jugoslovancev
proti južnemu nemstvu, gonja, ki presega okvir
obstoječih zakonov ter razburja ljudstvo, ki itak
že trpi zaradi pomankljive prehrane? 2. Kaj na-
merava ukreniti, da se tej gonji naredi konec?
3. Kako se z ozirom na te razmere strinja stali-
šče ministra dr. Zolgerja, ki je z ozirom
na svojo narodno pripadnost vstopil v kabinet,
z dolžnostmi nepristranske, interese države in
v njej združenih narodov varujoče vlade?

= Iz nemškega državnega zbora Gavnj od-
bor nemškega državnega zbora je predvčerajšnjem
med drugim razpravljal tudi o ustavljenju so-
cialnodemokratičnega glasila »Vorwärts«. Poslanec
Ebert je opozarjal na vlevanje politične dogod-
ke, ki so se zadnje dni odigrali v Avstro-Ogr-
ski, kjer je vladala stavka, ki je potekala iz
vprašanja prehrane, kmalu pa zadobila političen
značaj ter se tudi ostro obrnila proti nastopu
generalu Hoffmannu v Brestu Litovskem. »Vor-
wärts« je bil ustavljen, kjer je poročal o dogo-
dkih v Avstriji. Nemški državni zbor je dožan
svojem ugledu, da zavzame energično stališče
proti tej naredbi cenzure. Zastopnik vojnega mi-
nistrstva je naznanil: Z ozirom na nasprotujoče
si vesti iz Avstro-Ogrske se je poročanje začelo
preprečevati; večeraj pa se je ta prepoved zo-
pet preklicala. »Vorwärts« se ukrepu cenzure ni
uklonil. Poslanec Eizberger je zahteval, naj pri-
deta na sejo vojni minister in zastopnik vnanjega
urada, da poročata odobru. Poslanec Scheidemann
je izjavil, da je bil »Vorwärts« ustavljen, ker je
objavljal govor dr. Atterja. Državni tajnik urada
za notranje zadeve je izrazil mnenje, da ni mo-
goče takoj pojasniti nastala vprašanja v njih da-
lekoslovnem pomenu. O dogodkih v Avstriji se
bo morebiti najumestneje razpravljalo v zvezi z
govorom državnega kanclerja prihodnji četrtek.
Predsednik je potem predlagal, naj se razprava
o dogodkih v Avstriji odloži do četrtka, kateri
predlog je bil sprejet. Na popoldanski seji glavn-
nega odbora je podal državni podtajnik Von dem
Busche pojasnilo o dogodkih v Avstriji.

= Pomorska trgovina med Nemčijo in Ru-
sijo. Švicarskim listom se poroča, da se je med
nemškimi in ruskimi pristaniškimi oblastmi do-
seglo sporazumljenje, naj se pomorski trgovski
promet v Vzhodnem morju v celem obsegu zo-
pét otvori.

= Program boljševikov. »Daily News« po-
ročajo iz Petrograda: Osrednji izvršilni odbor
sovjeta je objavil izjavo, ki pravi: »Rusija je re-
publika sovjetov; centralna in krajevna uprava
je v rokah organov sovjeta. Podlaga republike
je svobodna zvezna zadruga svobodnih naro-

dov in zveza vseh narodnih sovjetovih repu-
blik«. Drugi del izjave razpravlja o popolnem
socializiranju države z vplivom na nacionalizir-
ranje gozdov, rudnikov, vod, bank, tovarnen,
železnic itd. Industrialna konspiracija se izvrši
z oboroženjem vsega delavskega ljudstva in
razoroženjem posedujočih razredov. Tretji del
izjave pravi, da konstituanta odobrava politiko
sovjetov, zlasti kar se tiče objave tajnih spisov
in vseh drugih metod, ki merijo na to, da se na-
pravi konec vojne z demokratičnim mirom. Iz-
java vzame v vednost neodvisnost Finske in
unaknitev ruskih čet iz Perzije. Tudi pravice
Armencev do samoodločevanja se priznava.
Četrta in najvažnejši del izjave obsega odstavek,
da konstituanta priznava, da je izvoljena
na podlagi strankarskih list, ki so bile sestav-
ljene pred oktobersko revolucijo, in da konsti-
tuanta vsled tega ni upravičena, ustavljati se
vladi sovjetov. Izjava govori nadalje o politiki
boljševikov za slučaj, da bi se konstituanta ne
pokoravala. Ta izjava naj bi se prečitala povod-
dom otvoritve konstituante.

= Japonci v Vladivostoku. Japonske čete
so zasedle Vladivostok ter prevzele lokalno
oblast. Sovjet ljudskih komisarjev je od japon-
skega poslanika zahteval pojasnila.

Dnevne beležke.

= S seje deželnega odbora kranjskega, v
Ljubljani, dne 21. januarja 1918. Deželni glavar
poroča, da je deželni odbor svojedobno sklenil
pomožno deželno akcijo za preživljanje ubo-
žnih slojev v celi deželi, da se je v ta namen
določil kredit in deželni glavar pooblastil, da
v mejah tega kredita nakazuje po svoji pre-
vidnosti deželne podpore v določeni namen.
Deželni glavar je z izvrševanjem sklepa začel
in nekaterim aprovizacijskim odborom tudi že
nakazal deželne podpore v mejah danega mu
pooblastila. Tem povodom se je v nekem ljub-
ljanskem dnevniku izvršil oster osebni napad
na deželnega glavarja na podlagi trditve, da
deželni glavar teh podpor ni nakazal aprovi-
zacijskim odborom, temveč posameznim oseb-
bam. Deželni glavar ta napad zavrača. Iz do-
tičnih uradnih spisov konstatira deželni od-
bor, da je deželni glavar tozadevne podpore
nakazal izključno aprovizacijskim odborom, ne
pa posameznim osebam. Započeta akcija se
nadaljuje. — Dr. Triller poroča, da se je vršila
dne 9. in 10. januarja t. l. v c. kr. finančnem
ministrstvu konferenca v zadevi davščine od
prirastka na vrednosti nepremičnin in konsta-
tira, da so se upoštevali pri konferenci večino-
ma nasveti, ki sta jih v zadevi stavila zastop-
nika dežele, deželni svetnik dr. Dermastia in
fin. svetnik Zajc. Vlada predloži tozadevni
vzorni načrt zakona vsem deželnim zborom.
— Referent dr. Lampe poroča o anketi o me-
lioracijah, katero je sklical poljedelski mini-
ster. Pri tej anketi je dr. Lampe zastopal stali-
šče Kranjske dežele v tem zmislu, da spadajo
deželno-kulturne zadeve v avtonomno kompe-
tenco. Glede podrobnosti je zastopal načela, ki
so izražena v melioracijskem in vodnem zak-
onu ter v agrarnih zakonih, sklenjen v zadnjih
letih od kranjskega deželnega zbora in je za-
hiteval, da država v izdatnejši meri podpira od
dežele započeta melioracijska dela. — Nadalje
se je razpravljalo o nekaterih osebnih in apro-
vizacijskih ukrepih deželnega glavarja, ki so bili
odobreni.

= Govor gosp. župana dr. Tavčarja v obč.
svetu je zbudil med delavstvom mnogo nezado-
voljnosti. Dobil smo veliko dopisov delavcev, ki
začudeno vprašujejo: »Kaj-li naj bo vsaka besed-
da, ki se izreče kot opravičena kritika, zločin in
hudodelstvo?« Vsi odobravajo besede, ki so se
govorile na delavskih shodih in nedeljo in pone-
deljek. — Delavstvo hoče polno zastopstvo v
mestnem gospodarskem svetu. C. kr. dež. vlada
naj poskrbi, da se izvrši v Ljubljani znana na-
redba c. kr. urada za ljudsko prehrano in uredi
v tem zmislu gospodarski svet. Da bi gospodje
sami odločili — mi drugi pa smeli samo kimati,
to vendar ni »demokratično«, k večjemu če poj-
mujejo nekateri to kot »jugoslovansko-demokra-
tično.«

= Na dolejski železnici. Uradno se raz-
glaša: Začeti z dnem 25. januarja t. l. se od-
pravila iz prometa osebna vlaka 2213 in 2218
proge Ljubljana-Bubnjarci (Ljubljana odhod ob
8. uri dopoldne, Bubnjarci dohod ob 1. uri 16
min. popoldne, oziroma Bubnjarci odhod ob 3.
uri 50 min. popoldne, Ljubljana dohod ob 9. uri
03 min. popoldne), kakor tudi vlaka 2313 in 2318
proge Grosuplje-Kočevoje (Grosuplje odhod ob 9.
uri 10 minut dopoldne, Kočevoje dohod ob 11.
uri 11 min. dopoldne, oziroma Kočevoje odhod
ob 5. uri 46 min. popoldne, Grosuplje dohod ob
7. uri 45 min. popoldne). Namesto teh vlakov se
stav ta v promet osebna vlaka št. 2212 in 2217
(Bubnjarci odhod ob 3. uri 53 min. dopoldne,
Ljubljana dohod ob 8. uri 59 min. dopoldne,
oziroma Ljubljana odhod ob 7. uri 04 min. po-
poldne, Bubnjarci dohod ob 12. uri 08 min. do-
poldne) ter osebna vlaka št. 2312 in 2317 (Ko-
čevoje odhod ob 5. uri 50 min. dopoldne, Gro-
suplje dohod ob 7. uri 49 min. dopoldne, ozi-
roma Grosuplje odhod ob 8. uri 15 min. popoldne,
Kočevoje dohod ob 10. uri 16 min. popoldne.)
Pri vlaku 2212 se na postajališču Kandija ne
sprejemajo potniki.

= Zapadla živila. Urad za ljudsko prehrano
je vsem političnim deželnim oblastim poslal na-

vodila, naj se sodnim ali administrativnim putem zapadla živila in krmiva ali pa skupito istin čim prej porabijo za prehrano prebivalstva. Zlasti je tuji skrbeti za to, da se zapadla živila in krmiva ne pokvarijo.

— Uooga žena je izgubila 100 K na poti od južnega kolodvora na trg. Kdor je našel ta denar, naj ga prinese proti primeru nagradi v uprav. Napreja.

— Iz Idrije. Kako so se prešiči od Deželnega mesta za klavno živino razdelili? — Večkrat čitam v časopisih, kako krivično občine v tem oziru postopajo. V Ljubljani n. pr. so dali premožnim presutarje — v Srednji vasi v Bohinju so si jih med seboj razdelili — v Tržiču so jih po prijateljsko razdelili... In v Idriji? Naša občina, ki jo sedaj vodi general Oswald — kakor je znano, je c. kr. deželna vlada iz neumevnih razlogov razpustila občinski svet in odstavila župana — ni zaostala za drugimi občinami. Tudi ona je dobila od Dež. mesta za klavno živino nalog, da odda špeh ali mast od prešičev o n i m, ki je nimajo... Tudi je popisala tako izjavo. Kako pa je dežela? Idrijska občina je dobila 161 (reci; stoinšestdeseteneaga prešiča) — celih je oddala: 41 živih, 36 pa zaklanih. Celo taki so dobili, ki so jih doma imeli. N. pr. gostilna Drdič... Polovica prešičev je bila oddana kar na debelo — saj idrijski rudarji imajo špeha dovolj. Tako razume gospod Oswald nalog: oddati špeh ali mast onim, ki je nimajo. — Sodrugi naj se od drugod oglase, da bo slika popoina in da se bo videlo, kako so občine delile.

— K stranknemu zboru. (Dopis iz Celovca.) S posebnim zanimanjem čitam v »Napreju« poročilo o strankarskem zboru; radoveden sem bil, kaj novega prinese na strankarski zbor nova stranka. Ime je pač novo ali vse drugo je ostalo pri starem. V sedanjih časih bi se moralo zahtevati nekaj novega »boljševskega«, dočim je nova struja odobravalna in glasovala za resolucijo poročevalca o političnem položaju, se je močno potegovala za majsko deklaracijo, ali pravzaprav uvaževala je bolj to zadnjo, kot pa našo Tivolsko resolucijo. Po mojem mnenju se pravi takemu postopanju, podcenjevati kar je naše, in slaviti kar ni naše, pri čemer nismo sodelovali in ne more imeti socialnodemokratskega duha v sebi. Posebno važno se mi zdi, ko se je zastopnik mladine dotaknil strokovnih organizacij ter zahteval, da se morajo te preobraziti iz centralističnih v federalistične. Iz lista je razvidno, da sodruga Čobal in Kristan nista hotela o tem vprašanju polemizirati, ter na kratko odgovorila, da tudi do federalistične strokovne organizacije pridemo. Vprašanje je le, kdaj? Po vojni bodo imele strokovne organizacije precej drugih vprašanj na dnevnem redu, ter se ne bodo bavile z vprašanjem, ki je za sedaj le teoretičnega pomena. Sicer pa, če so se delavci na našem jugu, od tiranstva svojih delodajalcev emancipirali, se imajo zahvaliti samim sebi in svoji centralistični organizaciji. Kakšna bi bila pravzaprav federalistična organizacija, nismo še popolnoma na jasnem; ker na strankinem zboru nismo slišali drugega argumenta, kakor da bomo o mejnih bojih doma odločevali. Ako ni bolj važnih in prepričevalnih argumentov, potem je ta pravcato malenkosten razlog. Sodrugi Golouh je omenjal, da moramo vsvariti nacionalno federalistično strokovno organizacijo. Tu tudi ne pridemo tako enostavno iz zagate, ker na našem jugu, dobimo v eni in isti stroki slovenske in italijanske na Primorskem, slovenske in nemške na Kranjskem in na spodnjem Štajerskem. Koroška ne pride v poštev, ker, po narodnjaško rečeno, je ta dežela že do vratu v germanskem morju. Ali naj torej cepimo delavce ene in iste stroke v dve ali tri posebne organizacije? Sicer je pa zgrešen naslov, ko je to vprašanje prišlo na strankarski in politični zbor, torej najvišjo strankino politično instance, dočim to vprašanje spada na splošni strokovni kongres ter na glavna zborovanja raznih strokovnih vežev. Te so kompetentne instance za rešitev rečenega vprašanja in ne strankini politični zbor. V. K.

Vojna.

Dunaj 24. januarja. (Kor. urad.) Uradno se razglasa: Položaj je neizpremenjen. — Šef generalnega štaba.

Berlin 24. januarja. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Na zapadnem bojišču nobenih posebnih dogodkov. Živahno delovanje izvidnih oddelkov na raznih delih fronte. Vjeli smo nekoliko Angležev. Na železnici Boesinghe-Staden smo uplenili mnogo strojnih pušk. Na macedonski fronti artiljerijsko delovanje. Južno od dojranskega jezera se je izjalovil angleški napad. Na italijanskem in vzhodnem bojišču nič novega. — Ludendorff.

Shodi.

Zagorje ob Savi. V nedeljo 27. t. m. se vrši ob 9. dopoldne v društvenih prostorih lokalna konferenca zaupnikov. Poroča s. Petejan. Ob 2. popoldne se vrši v dvorani g. R. Mihelčiča javen shod z dnevnim redom: Politični položaj in delavstvo, poroča sodr. Petejan.

Tržič V nedeljo 27. t. m. ob 3. popoldne se vrši v gostilni pri Pelarju shod na katerem poroča sodr. Kristan.

Jesenice. V nedeljo 27. t. m. se vrši javen shod kovinarjev in železničarjev v dvorani pri Jelenu na Savi. Poroča sodr. Kopač.

V Hrastniku se vrši v nedeljo ob 9. dop. v Zadrugi gostilni shod s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo o razpravi pr tožbene komisije. 2. Rudarsko zavarovanje. 3. Raznoberosti. — Na shodu poroča sodr. Sitter.

Aprovizacija.

Člani vojne zveze se opozarjajo, da morajo predložiti v konsumu svoje karte za kruh že v petek ali pa najkasneje v soboto, ker konsumi ne morejo letati po blago za vsako karto posebej in ker aprovizacija tudi ne more nakazovati kruha in moke za vsako osebo posebej. Kdor se ne bo držal reda, naj pripiše posledice sam sebi.

Osvetni riž za doječe in noseče matere se bo oddajal v vojni prodajalni Gosposka ulica na izkaznice za doječe in noseče matere, katere imajo stranke že v rokah. Na vsako izkaznico se dobi 1 kg ovsenega rža, ki stane 1 krono. Na vrsto pridejo stranke z izkaznicami: štev. 1 do 300 dne 28. januarja, štev. 300 do 600 dne 29., št. 600 do 900 dne 30., štev. 900 naprej dne 31. januarja.

Nakazilo s'adkorja trgovcem. Prodajalci sladkorja I. do V. okraja se vabijo, da se zglase v soboto v sladkorni centrali pri g. ravnatelju Lillegu, kjer dobe prejemnice za sladkor. Trgo ci iz ostalih okrajev dobe nakazila za sladkor v ponedeljek 28. januarja. Zglaše naj se tudi trgovci ki zadnje niso dobili sladkorja.

S. eže meso na rumene izkaznice B št. 1001 do konca dobe siranke v soboto 26. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa po naslednjem redu: od pol 2 do 2 št. 1001 do 1200, od 2 do pol 3 št. 1201 do 1400, od pol 3 do 3 št. 1401 do 1600, od 3 do pol 4 št. 1601 do konca. 1 oseba dobi četrt. 2 osebi pol 3 in 4 osebe tričetrt 5 in 6 oseb 1 kg. 7 in 8 oseb 1 kg in četrt več oseb 1 kg in pol. Kilogram stane 2 K.

S. eže meso na rdeče izkaznice brez A št. 1 do 500 dobe stranke v soboto 26 t. m. pop. v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: od pol 4. do 4. št. 1 do 200, od 4. do pol 5 št. 201 do 400, od pol 5. do 5. št. 401 do 500. 1 oseba dobi četrt kg. 2 osebi pol kg. 3 in 4 osebe tričetrt kg. 5 in 6 oseb 1 kg. 7 in 8 oseb 1 in četrt kg. več oseb 1 in pol kg. Kilogram stane 2 K.

Zadnje vesti.

Grof Czernin o mirovni pogajanjih.

Dunaj, 24. januarja. V odseku za zunanje zadeve avstrijske delegacije je danes obširno razpravljal grof Czernin o različnih fazah dosedanjih uspehov pogajanj v Brestu Litovskem in je izvajal iz njih one konkluzije, ki so resnične, logične in upravičene. Glede počasnega potekanja pogajanj v Brestu Litovskem je opozarjal minister na velike težkoče, na katere se zadeva ob vsakem koraku. Minister opisuje te težave in navaja med drugim tudi to, da so pogajanja javna. Czernin poudarja, da velja za temelj pogajanj še vedno geslo »brez aneksij in kompenzacij« in da se on ne odmakne s tega temelja. Minister je naglašal, da ne prihaja pri pogajanjih v poštev le en pogajalec, temveč štirje, in sicer Rusija, velika Ukrajina kot prava sosedna država monarhije, Finska in Kavkaz. Z Ukrajino so dozorela pogajanja že precej daleč. Minister je prečital nato dve brzojavki, katerih vsebina pove, da je sklenila delavska in kmetiška vlada ukrajinske republike poslati svoje delegate v Brest Litovsk z naročilom, da se udeležijo mirovni pogajanj kot zastopniki osrednjega odbora vseukrajinskih delavskih, vojaških in kmetiških svetovetov v okvirju ruske delegacije kot njo izpopolnjujoč del. Ruska delegacija je pripravljena, da sprejme medse ukrajinske zastopnike. Zastopniki delavske in vojaške vlade ukrajinske republike izjavljajo obenem, da se ne more priznavati generalnega tajništva ukrajinske centralne rade kot zastopstvo vsega ukrajinskega ljudstva in da se zato njegovi sklepi ne morejo izpremeniti v dejanja. Grof Czernin pripomni k tem poročilom, da pomenjajo novo težkočo, ker mi se ne smemo in nočemo vmešavati v interne zadeve Rusije.

Minister se je bavil nato z Wilsonovo noto, ki jo smatra za mirovni predlog. Skoraj vsem 14 točkam note lahko pritrjuje. V velikih načelih soglašamo z Zedinjenimi državami in naše poimovanje se približuje v konkretnih vojnih vprašanjih. Ker sta Avstro-Ogrska na eni strani in Zedinjene države ameriške na drugi strani oni velesili med sovražnimi državnimi skupinami, katerih interesi si najmanjše nasprotujejo, je upravičeno mnenje, če ne bi tvorila lahko izmenjava misel med tema dvema velesilama izhodišče za spravljiv razgovor med vsemi onimi državami, ki še niso pričela razgovorov glede miru.

»Sedaj gospodje«, je nadaljeval minister, »hitim k sklepu. In ta sklep je morda najvažnejše, kar imam povedati. Delujem za mir z

Ukrajino in s Petrogradom. Mir s Petrogradom ne izpremeni našega definitivnega položaja prav nič. Nikjer ne stoji avstro-ogrsko čete proti Petrogradiški vladi. Izvažati ni mogoče iz Petrograda ničesar, ker Petrograd sam nima ničesar, kot revolucijo in anarhijo, eksportno blago, ki bi ga boljševidi morda radi izvažali, katerega prejem pa v ljudno odklanjamo. Kljub temu hočem mir tudi s Petrogradom, ker nas približuje splošnemu miru kakor vsak sklep miru. Drugačna pa je stvar z Ukrajino, kajti Ukrajina ima zaloge živil, ki jih bo izvažala, če se zedinimo. Vprašanje prehrane je danes svetovna skrb. Povsod pri naših nasprotnikih, a tudi v nevtralnih državah, igra odlično vlogo. Hočem skleniti mir z onimi ruskimi državami, ki imajo eksportne množine živil, da se pomaga našemu prebivalstvu, a poznam tudi svojo dolžnost in ta mi veva, da poizkusim vse za olajšanje bede našega prebivalstva. In zato se ne bom odrekel tej prednosti iz kakšne histerične nervoznosti, da bi prinesel mir nekaj dni ali tednov prej. Takšen mir potrebuje časa. Čež noč ni mogoče izvršiti take stvari. Kajti pri sklepanju miru je treba določiti, če bo ruski pogajalec kaj dobavjal in kako. To pa zato, ker hoče Ukrajina že ob sklepu miru, ne šele po sklenjenemu miru, skleniti dobave in ker hoče izvedeti naše protivrednote, s katerimi nameravamo kompenzirati njene dobave. Dejal sem že, da oklepajo nerazjasnene razmere v tej novo nastali državi velike težave in naravno zavlačevanje. Če me napadete za hrbotom, če me prisilite, da sklenem takojšen mir brez premisleka, tedaj ne bomo imeli nikakih gospodarskih koristi in potem se mora odreči naše prebivalstvo prednostim, ki bi jih lahko imelo iz sklepa miru. Če zbudite pri naših današnjih nasprotnikih napačni vtisk, da moramo skleniti mir takoj in za vsako ceno, ne dobimo niti enega meterskega stota in uspeh bo več ali manj le platoničen. Saj ne gre nič več zato, da se konča vojna na ukrajinski fronti. Po človeški preudarnosti je vojna tam sploh končana, ker nimamo niti mi niti Ukrajinci namena, da bi nadaljevali vojno in ker smo se združili na brezaneksijskem temelju.

Ne gre — ponavljam to — ne za imperalistične, ne za aneksionistične načrte in namere: gre za to, da našemu prebivalstvu končno zagotovimo za njegovo vztrajanje zaslužno plačilo in mu oskrbimo živila, ki mu bodo dobro dšla. Naši nasprotniki danes skrbno računajo in natančno pazijo, ali me spravite v zadrego ali ne. Če si hočete onem gočiti mir, če se odredete dobavi žita, potem je logično, če priskate name z govori s sklepi s stankami in demonstracijami, drugače ne. Tisočkrat ni res, da se nahajamo v pol žaju, v katerem bi sklenili danes rajše danes neugoden mir brez gospodarskih koristi, kakor jutri ugoden mir z gospodarskimi prednostmi. Težave glede prehrane v zadnji inštarci ne odovarjajo pomankanju živil, so le transportne in organizacijske krize, katere se bodo odpravile. Če prirejate v zaledu stavke, se giblje v nekem »circulus vitiosus«: stavke zadržajo in postujejo omenjene krize ter otežkočijo dovoz živil in premoaga. Režete se s tem v lastno meso in vsi oni, ki misljo, da nas taka sredstva približujejo miru, se grozno motijo. Siši se, da se v monarhiji širi govornica, da je vlada v zvezi s temi stankami, jaz prepustim tem ljudem izbrati ali naj jih smatramo za hudodelske obrekovalce ali za bazine. Če bi imeli vlado, ki želi drugacen mir kakor trpči del vsega prebivalstva, če bi imeli vlado, ki zgolj iz osvajalnih namenov zavlačuje vojno: potem bi bil boj zaledja proti vladi z njegovega stališča umljiv. Ker pa hoče vlada ravno isto kakor večina monarhije, t. j. skorajšnje dosego častnega miru brez aneksionističnih ciljev, potem bi bila blaznost, jo zabrtbno napadati in jo ovirati.

Vi, ki hočete to, se ne borite proti vladi, vi se borite kakor slepi proti ljudstvu, kateremuhočete baje pomagati, in proti sebi. Vi, gospoda moja, nimate samo pravice, ampak tudi dolžnost za naslednjo alternativo: ali imate zaupanje do mene, da nadaljujem mirovna pogajanja: potem mi morate pomagati; ali pa nimate zaupanja: potem me morate vreči. Siguren sem, da imam za seboj večino agrske delegacije; agrski odbor mi je izrekel zaupanje. Če je to tukaj dvomljivo, potem izpregovorite jasno besedo: naj se stavi vprašanje zaupanja in če bo večina proti meni, bom iz tega takoj izvajal posledice. Veselje vseh onih, ki bi me radi odstranili s tega mesta, bo potem še vedno mnogo manjše, kakor moje. Nič me ne veže na to mesto kakor občutek dolžnosti, ostati tako dolgo, dokler bom uvažal zaupanje cesarjevo in večine delegacij. Dostojen vojak ne zbeži v trenutku nevarnosti. Noben minister vna njih zadev pa ne more voditi tako dalekosežnih pogajanj, če ne ve, in če ne ve ves svet, da ga podpira zaupanje večine ustavnih korporacij. Tu gre za celoto. Ali imate zaupanje ali pa ga nimate; morate mi pomagati ali pa me vreči. Jaz sem končal. — Govor ministrov je bil sprejet z žilahnim pritrdjevanjem.

Nemški kancler o mirovni pogojih Nemčije.

Berlin, 24. januarja. V glavnem odboru rajhstaga je danes govoril nemški kancler grof Hertling. V dolgem govoru je pojasnjeval stališče Nemčije napram Wilsonovi noti, katere se pa ne pridružuje tako brezpogojno kakor

grof Czernin. Kancler je iznova poudarjal, da je Nemčija pripravljena za časten mir, katerega glavni pogoji so: nedotakljivost njegovega ozemlja, o Alzaciji-Loreni ne pripušča Nemčija nobene debate, Belgija neče anektirati, toda o bodočnosti Belgije naj razpravlja mirovni kongres. Kancler se priznava k splošnemu, trajnemu miru, prej pa morajo nasprotniki revidirati svoje vojne cilje in preklcati osvojevalne namene.

Umetnost in književnost.

Izredni občni zbor »Slovenske Matice«, bo v četrtek, dne 14. februarja 1918, ob petih popoldne v magistratni dvorani v Ljubljani. Dnevni red: 1. Zvišanje letnine in ustanovnine § 2. društvenih pravil. 2. Volitev odbora. Sedanjí odborniki so: dr. Janko Bezjak, dr. Demeter pl. Bleiweiss vitez Trsteniški, Josip Breznik, Jakob Dimnik, Engelbert Gangl, Fran Govekar, vitez Grasselli Peter, dr. Pavel Grošelj, Anton Koder, dr. Fran Kos, dr. Ivan Lah, dr. Janko Lokar, dr. Dragotin Lončar, dr. Ljudevit Pivko, dr. Pavel Pestotnik, Maks Pleteršnik, dr. Lovro Požar, dr. Vladimir Ravnihar, Ferdinand Seidl, Andrej Senekovič, Luka Svetec, dr. Janko Slebinger, Ivan Šubič, dr. Ivan Tavčar, Jakob Turk, dr. Jakob Žmavc, Oton Zupančič. Vsem tem odbornikom je odborniška doba potekla.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Petejan. Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

MOJZES ALI DARVIN? SOLSKO VPRAŠANJE SPISAL DR. A. DODEL CENA 70 VINARJEV DOBI SE V ZALOŽBI »NAPREJA« : : : V LJUBLJANI : : :

»Umetniška propaganda« v Ljubljani — Sedma letnica št. 1. Študentska organizacija slovenskega študentstva. Umetniška razglednica.

Občno konsumno društvo v Idriji registr. zadr. z om. zav. Trgovina s špecerijskim manufakturnim in konfekcijskim blagom, obuvali, opojnimi piščami. Pisarna v Idriji št. 446. Prodajalne: Centralna v Idriji. Podružnice: Na Brusovšu in Podgorani v Idriji in v Spodnji Idriji. Lastna posestva, valjni mlin. Pristopnina znaša 2 K, delež 40 K.

F. BATJEL Prej v Gorici. Ljubljana, Stari trg 28. Moška in ženska dvokolesa še s staro pnevmatiko. živalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke. Najboljše baterije. posebno nizka cena za preprodajalce. Mehanična delavnica na Starem trgu št. 11.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI. Poslovnica c. kr. avstrijske razredne loterije. Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. č. v Ljubljani) in Celju. Delniška glavica K 10,000.000. Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju. Rezervni fondi okroglo K 1,500.000. Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira erarčne dobave in dovoljuje aprovizacijske kredite.